

Jaarevaluatie 2005 van telpost 'De Dordtse Biesbosch'



De cijfertjes

Telpost 'de Dordtse Biesbosch' bestaat sinds 18 juli 2003 en daarmee is 2005 het tweede volledige teljaar. In 2005 is er weer meer geteld dan het jaar ervoor (zie tabel 1). In totaal zijn er **128.008** vogels geteld in **352** uur. Op **96** dagen van het afgelopen jaar was de telpost bemand. Er werden in 2005 **141** vogelsoorten op trek genoteerd, weer meer dan in voorgaande jaren. In totaal zijn er tot nu toe **153** vogelsoorten op trek vastgesteld voor deze telpost. Dit is inclusief de exoot de Nijlgans.

	2003	2004	2005	Totaal
# Vogels	113.886	103.840	128.008	345.734
# Teluren	192	266	352	810
# Soorten	109	129	141	153

Tabel 1: totalen van de afgelopen 3 jaren

In tabel 2 kunt u een overzicht vinden van het aantal vogels, het aantal teluren, het uurgemiddelde en het aantal waargenomen trekvogelsoorten per maand in het afgelopen jaar.

2005	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
# Vogels	3.473	1.348	13.485	1.506	2.460	972	2.173	6.398	11.504	69.923	12.099	2.667	128.008
# Teluren	7,5	7,5	32,5	19,5	40,0	7,0	26,5	49,6	53,0	86,0	19,5	3,3	351,8
Uur-gem.	463	180	415	77	62	139	82	129	217	813	620	821	364
# Soorten	31	33	71	66	63	24	37	70	90	94	67	20	141

Tabel 2: totalen per maand in 2005

Geheel volgens verwachting zijn er in oktober de meeste vogels gezien alsook de meeste uren gemaakt. Kijkend naar het aantal soorten per maand zijn duidelijk de hoofdtrekperiodes van de meeste soorten te onderscheiden. In het voorjaar zijn dat maart, april en mei en in het najaar zijn dat augustus, september, oktober en november. Dat echter ook in de andere maanden vogeltrek waargenomen kan worden is tevens te zien in deze tabel.

Tabel 3 laat de 10 meest talrijke soorten van 2005 zien. Dit zijn vaak soorten die enkele dagen per jaar massale trek kunnen laten zien. Zo werden dit jaar de meeste spreeuwen geteld op 30 oktober. Er vlogen toen 7.835 spreeuwen over. De spreeuw was ook op de meeste teldagen present, nl. 76 van de 96. De vink was het talrijkst op 10 oktober, toen 6.235 exemplaren genoteerd werden. Opvallend in dit rijtje is de tiende plek, ingenomen door de gierzwaluw. Dit hoge aantal, helemaal voor een binnenlandse post, komt voornamelijk doordat de lucht tijdens de zomeravondtelling van 27 juli zwart zag van de gierzwaluwen. Er kwamen die woensdagavond maar liefst 1.201 gierzwaluwen door. Waarom er die avond toevallig een grote trekbaan over de telpost liep zal altijd wel een mysterie blijven. Maar juist dit soort mysteries maken het trektellen zo leuk.

Top 10 meest talrijke soorten in 2005		Aantal
1	Spreeuw	32.851
2	Vink	17.740
3	Koperwiek	9.680
4	Kievit	9.029
5	Houtduif	8.532

6	Kolgans	8.102
7	Grauwe gans	4.558
8	Aalscholver	4.503
9	Brandgans	2.780
10	Gierzwaluw	2.419

Tabel 3: Talrijkheid soorten in 2005

Voor een lijst met alle waargenomen soorten en de totalen per jaar in de geschiedenis van de telpost evenals de dagrecords kunt u ook op <http://home.planet.nl/~nvd.strix/> kijken.

Aantallen per dag

De dag met het hoogste aantal vogels in 2005 werd op 30 oktober meegemaakt. Tevens was dit de dag met de meeste vogelsoorten op trek in 2005. Op deze dag kwamen er 18.989 vogels voorbij op hun weg naar het zuiden verdeeld over 57 soorten. Dit is niet het hoogste aantal vogels geteld op één dag ooit (tabel 4), maar wel het hoogste aantal soorten op één dag ooit (tabel 5). Opmerkelijk is te noemen dat op deze dag geen enkel dagrecord sneuvelde, wat betekent dat alle soorten goed doorvlogen en er geen echte uitschieter bij was.

Dagen met meer dan 10.000 vogels ooit		Aantal
1	15 oktober 2003	32.297
2	13 oktober 2003	20.845
3	30 oktober 2005	18.989
4	26 oktober 2004	15.704
5	27 oktober 2004	13.030

Tabel 4: De 5 beste dagen ooit

Top 5 meeste soorten per dag ooit		Aantal
1	30 oktober 2005	57
2	13 oktober 2003	56
3	20 maart 2005	56
4	24 september 2005	56
5	16 oktober 2005	54

Tabel 5: De 5 dagen met de meeste soorten op trek ooit

Tabel 4 laat duidelijk zien dat in oktober de grootste bus vogels over ons land heen komt. Alle dagen met meer dan 10.000 vogels vonden immers in die maand plaats. Dit komt voornamelijk doordat meerdere 'bulksoorten' dan hun trekpiek hebben. Denk dan aan vink, spreeuw, koperwiek en houtduif. Maar ook veel andere soorten bereiken in oktober hun trekpiek.

Wat verder opvalt aan tabel 4 is dat de dagen met heel veel vogels ieder jaar dicht bij elkaar liggen. In 2003 op 13 en 15 oktober (niet geteld op de 14^{de}) en in 2004 op 26 en 27 oktober. In 2005 is er maar één dag te ontdekken met meer dan 10.000 vogels. Toch hadden de 2 dagen voor de 30^{ste} ook heel veel vogels op kunnen leveren. Want ook op die dagen was de vogeltrek zeer massaal, en op de meeste andere telposten in Nederland zelfs beter dan op de 30^{ste}. Helaas was er niemand in staat om te tellen op deze dagen. En dat is erg jammer want dat zijn de absolute topdagen!

In tabel 5 is duidelijk te zien dat in 2005 steeds meer soorten op trek werden vastgesteld dan in de twee jaren daarvoor. Dit zal waarschijnlijk samenhangen met het feit dat er in 2005 vaker meerdere tellers stonden te tellen. Stond je in de voorgaande twee jaren vaak in je eentje of met zijn tweeën op topdagen, nu sta je er met zijn viere. En meer mensen zien nou eenmaal meer. Een andere factor is natuurlijk dat de ervaring toeneemt, wat resulteert in minder ondetermineerbare vogels en geluidjes, alhoewel ondetermineerbare vogels en geluidjes inherent zijn aan trektellen en dus altijd zullen blijven.

Enkele opmerkelijke dagen in het voorjaar

In het vroege voorjaar is vooral de steltloper trek altijd erg leuk. Dit jaar waren er twee topdagen voor steltlopers. 13 maart kwam een voorproefje door. In totaal werden die dag 4.677 vogels geteld verdeeld over 44 soorten met o.a. bergeend (19), smient (233), tafeleend (36), een havik, goudplevier (14), Kievit (1.557), kempfaan (2), grutto (321) en kokmeeuw (683).

20 maart 2005 was ook erg leuk. Er kwamen 5.824 vogels verdeeld over 56 soorten langs met o.a. 252 pijlstaarten, 35 slobenden, 4 brilduikers, 11 bontbekplevieren, 593 goudplevieren, 23 kempfanen, 79 grutto's, 10 tureluurs, een boomleeuwerik, 33 witte kwikstaarten, 2.840 spreeuwen en een geelgors.

Begin mei is ook altijd goed voor een topdag. Dit jaar was 1 mei het hoogtepunt. Op die dag kwamen er 707 vogels langs verdeeld over 47 soorten. Onder andere blauwe reiger (6), een purperreiger, ooievaar (5), lepelaar (7), bruine kiekendief (2), boomvalk (6), een groenpootruiter, kleine mantelmeeuw (144), zwarte stern (45), koekoek (5), wielewaal (2) en een grauwe gors.

Enkele opmerkelijke dagen in het najaar

25 september 2005 is een zeer gevarieerde dag geworden. 56 soorten zorgden voor in totaal 2.908 vogels. Er kwamen toen o.a. langs: een purperreiger, smient (298), een roodpootvalk, smelleken (4), een slechtvalk, zilverplevier (2), een tapuit en 452 zwarte mezen.

Druk was het ook op 10 oktober, toen er 8.157 vogels werden geteld verdeeld over 52 soorten met o.a. een late grutto, boomleeuwerik (11), een zwarte roodstaart, een beflijster, een vuurgoudhaan, vink (6.235), barmsijs (10), kruisbek (31) en appelvink (2).

30 oktober 2005 is, zoals eerder vermeld, de dag met het hoogste aantal vogels dit jaar. Er werden 18.989 vogels geteld verdeeld over 57 soorten. Er kwamen toen onder andere langs: grote zilverreiger (2), blauwe kiekendief (3), Kievit (1.179), houtduif (1.241), waterpieper (6), beflijster (4), koperwiek (4.032), spreeuw (7.835), vink (2.682), goudvink (5), appelvink (8) en een geelgors.

Zomeravondtellingen

Naast deze 'gewone' tellingen werden er ook weer in de zomermaanden zomeravondtellingen gehouden. Tijdens deze tellingen kunnen dan vooral steltlopers, sterns, reigers en in mindere mate zwaluwen verwacht worden. Ook dit jaar waren er weer leuke zomeravondtellingen. Zo werden er op de avond van zowel 18 als 19 juni 3 kleine zilverreigers geteld. Op 18 juni kwam er ook een mannetje blauwe kiekendief langs.

Op 2 augustus werden er één purperreiger, 32 scholeksters, 4 tureluurs, een witgat, een oeverloper en 8 visdieven gezien. 6 augustus was ook leuk met 2 scholeksters, 50 regenwulpen, 3 groenpootruiters en 11 visdieven. De avond van 3 september was ook een hele mooie met een groep van maar liefst 18 purperreigers! Die avond erna kwamen er nog eens 5 langs.

Het weer

Het weer heeft een grote invloed op de hoeveelheid trek die gezien wordt. Een strak blauwe lucht met geen wind en een heerlijk zonnetje is natuurlijk erg aangenaam voor de teller, maar over het algemeen niet goed voor het waarnemen van vogeltrek. Vaak speelt de trek zich dan op grote, en voor ons onzichtbare, hoogte af. Met tegenwind zullen de vogels over het algemeen lager vliegen.

Ondanks dat er nog geen 3 jaar geteld wordt op deze telpost beginnen zich toch zo langzaam patronen te vormen. Deze patronen zijn opvallend, maar moeten niet al te serieus worden genomen aangezien sommige weersomstandigheden nou eenmaal vaker voorkomen dan andere.

In het voorjaar komt 45% van de aantallen langs met een windje tussen zuidoost en noordoost. 40% van de aantallen komen met een windrichting die ligt tussen zuidwest en noordwest. Beduidend lagere aantallen in het voorjaar vinden we als de wind rond zuid of rond noord schommelt.

In het najaar lijkt het onderscheid nog duidelijker. Meer dan de helft van de aantallen worden gezien bij een wind uit de richtingen tussen zuidzuidoost en oost. 30% van de aantallen worden gezien bij een windje schommelend tussen zuid en west. In het najaar is duidelijk te zien dat wanneer de vogels enigszins wind mee hebben (NW-NO), er dan gelijk minder wordt gezien. Radarbeelden laten echter vaak zien dat er zeer zeker trek plaats vindt, maar op enkele kilometers hoogte.

De windsnelheid is ook van belang voor een goede trekdag of niet. Een windsnelheid tussen 2 en 4 Beaufort zorgt voor de grootste aantallen. Meer dan 70% werd gezien bij een dergelijke windsnelheid. Bedenk wel dat dit dan ook de meest voorkomende windsnelheid is op jaarbasis gezien.

Zeldzame/schaarse soorten en enkele jaartotalen

Naar mijn mening gaat het bij trektellen in de eerste plaats om de aantallen. Die ene zeldzame soort die overvliegt voegt niets toe aan de statistieken. Maar een zeldzaamheid is natuurlijk altijd erg leuk en motiverend. En veel tellers staan toch voor een zeldzaamheid op de telpost.

Ook dit jaar werden er weer leuke vogels gezien. Zo werden er in januari 4 en in februari 6 kleine rietganzen gezien, in maart en oktober een geelgors, in april 2 koereigers, in april 15 en in augustus 1 dwergmeeuw, in april 2 en in oktober 6 beflijsters, verder 2 zwartkopmeeuwen in april alsook eentje in september. In mei een zwarte wouw, in mei verder ook 2 zomertortels, 3 wielewalen en de eerste grauwe gors voor de telpost. Tevens 6 zilverplevieren waarvan er tevens 2 werden gezien in september. Verder in juli één buidelmees en in september 3. In augustus 2 grauwe vliegenvangers en een ortolaan. Een juveniele jan-van-gent werd op 20 september gezien. In september werd ook een juveniele roodpootvalk gezien. In oktober werden één bokje, 2 velduilen, 5 vuurgoudhanen en één ijsgors gezien. November was goed voor 2 pestvogels.

Dan nu een greep uit de jaartotalen van enkele opvallende soorten dit jaar: kleine zilverreiger (15), grote zilverreiger (45), purperreiger (36), ooievaar (9), lepelaar (196), wilde zwaan (18), zomertaling (1), brilduiker (40), wespindief (5), blauwe kiekendief (15), visarend (12), smelleken (16), bontbekplevier (19), bonte strandloper (3), zwarte ruiters (3), groenpootruiter

(8), zwarte stern (75), gierzwaluw (2.419), boomleeuwerik (50), tapuit (7), zwarte mees (2.016), groenling (1.182), barmsijs spec. (90), kruisbek (47), goudvink (42) en appelvink (34).

De tellers

Van deze gelegenheid wil ik gelijk gebruik maken om de tellers van het afgelopen jaar te bedanken voor hun inzet. Bedankt allen! In 2005 is geteld door (in alfabetische volgorde): Leo Apon, Wouter den Boer, Hans Gebuis, Albert de Jong, Bert de Jong, Michel Kapoen, Sander Terlouw, Peter Verhelst en nog een paar vogelaars waarvan ik de naam helaas niet meer kan terugvinden...

Uiteraard hoop ik iedereen volgend jaar nog vaker aan te treffen op de telpost! En natuurlijk hoop ik ook nieuwe gezichten te mogen verwelkomen.

Rest mij nog te zeggen dat alle tellingen van telpost 'De Dordtse Biesbosch' te vinden zijn op www.trektellen.nl.

Sander Terlouw (sander@terlouw.us)
Januari 2006

Natuur- & Vogelwacht Dordrecht